

اینترنت

به عنوان یک کتابخانه دیجیتال جهانی

ترجمه و تلخیص: علی خاکپور^۱

«محل انباشتن حجم زیادی اطلاعات دیجیتالی قابل دسترس از طریق کامپیوتر» به کار برده شده است. چون اطلاعات را می‌توان به صورت‌های مختلفی ذخیره نمود، کتابخانه دیجیتال می‌تواند حاوی «متن»، «صدا»، «تصویرهای گرافیکی»، «فایل‌های ثابت و متحرک» و همچنین «مکالمات» باشد.

اگر چه بسیاری از کتابخانه‌ها از کامپیوتر استفاده می‌کنند، کتابخانه‌های سنتی هنوز از کارت‌فایل‌ها^۲ برای ثبت نام کتاب‌ها و نشریات استفاده می‌نمایند. کارت‌فایل یک کتابخانه در اصل مکانیزم نمایه‌ای آن کتابخانه به حساب می‌آید. کتابخانه دیجیتال از یک سری مکانیزم‌های ذخیره و بازیابی غنی‌تر و متنوع‌تری سود می‌برد.

مکانیزم‌های بازیابی در یک کتابخانه دیجیتال می‌توانند با هم ترکیب شده و ارجاع بین سرویس‌ها را تسهیل نمایند؛ بطور مثال راهنماهای سرویس

و network news (اخبار شبکه‌ای) می‌باشند

گرچه سرویس‌های متعددی در شبکه اینترنت موجود است، این شبکه به گشایش سرویس‌های جدید ادامه می‌دهد. تغییر مستمر در سرویس‌ها و امکانات شبکه، دو پی‌آمد دارد: (۱) تغییر مستمر به معنی از روز آمد خارج شدن سریع فهرست‌های چاپی است و (۲) تغییر مستمر همچنین به معنی اینست که استفاده کننده شبکه اینترنت همواره فرصت یادگیری امکانات جدید را دارد. ممکن است سؤال شود چرا شبکه اینترنت قادر به ایجاد چنین سرویس‌های متنوع است، در حالی که دیگر سیستم‌های ارتباطی چنین توانی را ندارند؟ «پاسخ خیلی ساده است: «فن‌آوری مورد استفاده شبکه اینترنت دارای انعطاف بیشتری نسبت به دیگر فن‌آوری‌هاست.»

عبارت «کتابخانه دیجیتال» برای دلالت بر

مقدمه:

شبکه اینترنت دارای سرویس‌های (خدمات) مختلف و متنوعی است که همگی مفید بوده و کاربردهای خاصی دارند. مفاهیم «hypermedia browsing» (بررسی فرارسانه‌ای) و «automated search» (جستجوی ماشینی شده) در این سرویس‌ها از کاربرد بالایی برخوردارند.

یکی دیگر از مفاهیم حوزه اینترنت «کتابخانه دیجیتال» می‌باشد. هر کدام از سرویس‌های اینترنت، به عنوان یک کتابخانه دیجیتال جهانی نیز عمل می‌نمایند. این خدمات دارای ویژگی خاصی بوده و برنامه‌های آینده نگرانه‌ای را دنبال می‌کنند. هر کدام از این خدمات همچنین توانایی استفاده از خدمات برنامه‌های دیگر را داشته و افراد برحسب نیاز خود از آنها بهره می‌برند.

مفاهیم پایه‌ای سرویس‌های اینترنت شامل:

۱- menu browsing (بررسی فهرست)

مورد استفاده سرویس gopher (یکی از سرویس‌های اینترنت):

۲- hypermedia browsing (بررسی

فرارسانه‌ای) مورد استفاده سرویس World Wide Web (سرویس وب جهانی):

۳- automated searching (جستجوی ماشینی شده) مورد استفاده سرویس‌های

archie, veronica و WAIS:

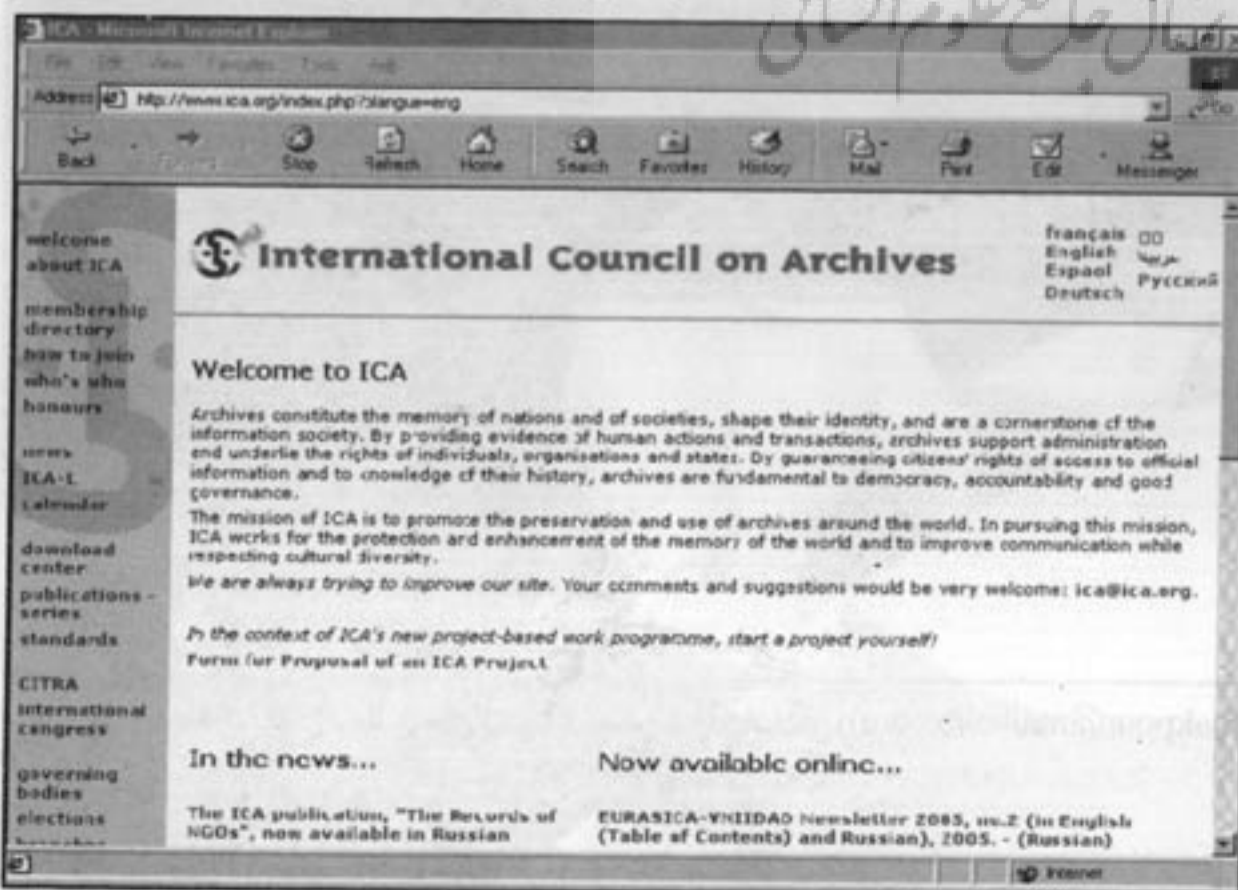
۴- file transfer (انتقال پرونده) مورد

استفاده سرویس FTP و بالاخره

۵- memo communication

(ارتباط حافظه‌ای) مورد استفاده سرویس‌های

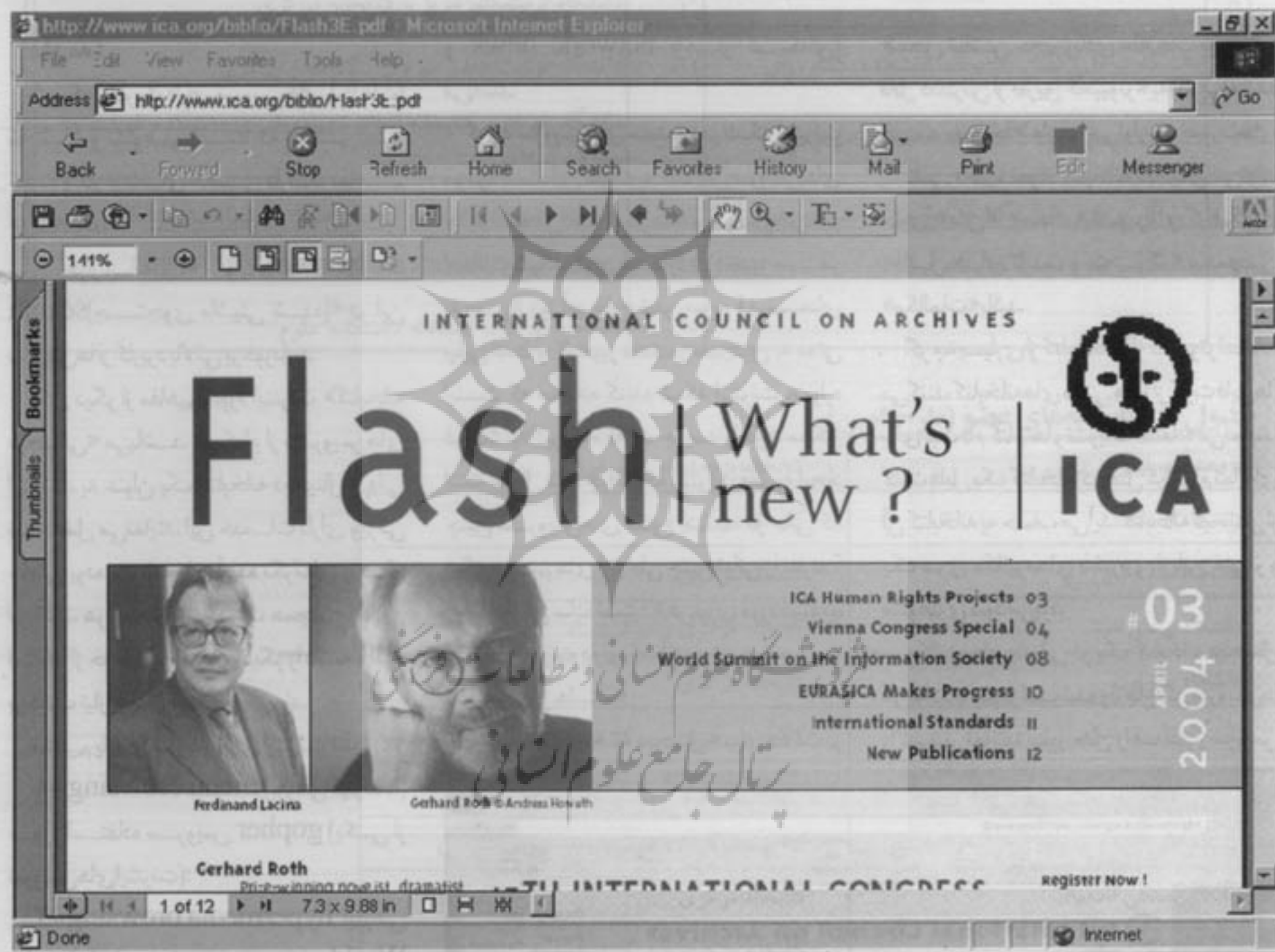
electronic mail (پست الکترونی)

«دقیقاً چه اطلاعاتی قابل دسترسی است؟» و یا «سرویس دهنده‌های حاوی مطلوبترین اطلاعات در کدام قسمت شبکه‌اند؟» مستقیماً بستگی به فرد سؤال کننده دارد. این سئوالات مثل اینست که پرسسیم: «کدام رمان پر فروش در کتابخانه محله را بیشتر خواهیم پسندید؟» و یا «کدامین روزنامه در کیوسک محله حاوی جالبترین عناوین برای من است؟»

دانش بشری نمودند. ملویل دیوئی^۲ راه حلی برای مسأله سازماندهی کتابخانه پیشنهاد نمود. (سیستم دهندهی دیوئی)^۳ کتابخانه دیجیتال اینترنت نیز به یک طرح سازماندهی آنالوگ نیاز مبرم دارد. تا بدین جا بدون در نظر گرفتن جزئیات خود اطلاعات، بر روی سرویس‌های مورد استفاده جهت ذخیره بازیابی اطلاعات در کتابخانه دیجیتال متمرکز بودهایم. پاسخ سئوالاتی نظیر

FTP می‌توانند با سرویس gopher ترکیب شوند به همین ترتیب منوهای gopher نیز با WWW ترکیب شده‌اند. به عنوان مثال دیگری از ترکیب سرویس‌ها، می‌توان به امکان دستیابی به سرویس FTP از طریق سرویس e-mail نام برد. چنین امکانی مخصوصاً برای کار برانی مفید است که می‌توانند نامه الکترونیکی بفرستند اما به سرویس FTP دسترسی ندارند. کتابداران سالها صرف سازماندهی آرشیوهای

۱ - کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه مجلس شورای اسلامی (Hhakupour@majlislib.com)

2 - card catalogs

3 - Melvil Dewey

4 - Dewey Decimal System